
LABYRINT- Vägen till en antologi

Rapport Lia IV
Kulturverkstan maj 2001
Sofia Åhrman
Sofia.ahrman@kulturverkstan.net

Innehållsförteckning

Försättsblad	sida 1
Innehållsförteckning	sida 2
Inledning	sida 3
Fas 1. Utgångspunkter och sammanhang	sida 3
Fas 2. Skissen	sida 5
Fas 3. Starten	sida 6
Fas 4. Längtan att vara fler	sida 7
Fas 5. Finansiering och förlag	sida 8
Fas 6. Texter	sida 9
Fas 7. Redaktörsarbete	sida 10
Fas 8. Sammanfattande reflektioner	sida 11
Bilaga 1(1) Antologifakta och intressetalong	sida 13

Inledning

Jag har under Kulturverkstans sista långa praktikperiod, ägnat mig åt att arbeta med en antologi. Arbetet är ännu inte slutfört vilket innebär att denna rapport är ett försök att delge en process och att reflektera kring detta arbete – rapporten är liksom antologin bärare av vissa erfarenheter som rör komplexiteten med att verka och leda kulturprojekt. För att kunna beskriva processen har jag valt att förmedla mina tankar i olika faser. Det är också rapportens struktur. De grå kursiva, textavsnitten är mina dagboksanteckningar, skrivna under arbetets gång.

Nätverkstan (www.natverkstan.net) driver den tvååriga projektledareutbildningen, Kulturverkstan. Den är förlagd i det nya publicistiska centret "Lagerhuset" i Göteborg. Utbildningen vilar på tre ben: kultur, IT och projektledning. Det går mest kvinnor på utbildningen, mest män föreläser och dominerar följaktligen också de perspektiv som lyfts fram. Kombinationen av konkreta datakunskaper och teoretiska resonemang om demokrati, globalisering och nätverkssamhället, har på många sätt lagt en bra grund. Men jag har verkligen saknat kvinnoröster, kompletterande föreläsningar och litteratur som plockar fram erfarenheter på ett berättande plan, med fokus på kulturprojekt.

Under min tredje praktik period på Kulturverkstan genomförde jag därför ett intervjuprojekt med fyra kvinnor som verkar inom eller leder kulturprojekt. Det arbetet och materialet ligger som inspiration och grund till antologin. En lust att arbeta vidare. Jag fick bra kontakter, förankrade projektet, testade arbetsmetoder, arbetade fram intressanta teman och frågeställningar. Efter höstens projektledarinriktade praktik har jag velat gå vidare med arbetet och funderat på form och frågeställningar. Jag funderade kring de kontakter som jag redan har tagit. Vilka var deras styrkor? Vad föll jag för och blev mest intresserad av hos var och en av dem?

Min utgångs tes är alltså att personliga berättelser är viktiga och behövs. Så föddes iden om att använda vårterminen till att börja göra en antologi. Min drivkraft för att arbeta med den, är att jag vill lyfta fram aspekter som är svåra att mäta, men ofta oerhört viktiga för att driva, vad vi brukar kalla kulturprojekt. Några av de aspekter jag är nyfiken på är: kommunikation, hur drivkrafter kan se ut, hur man hanterar konflikter, ledarskap, tvivel, hur man orkar och hur man vänder svaghet till styrka. Min tes är att dessa aspekter är komplicerade, subjektiva och svåra att greppa. Jag har ändå en idé om hur man skall komma åt dessa erfarenheter. Dels försöker jag komma åt dem genom att låta andra berätta, och dels genom mitt arbete med antologin. Det är även dessa aspekter jag försöker fånga i rapporten, vilket förstås är lika svårt här som någon annanstans.

Fas 1 , utgångspunkter och sammanhang

Samlandet...

När jag var liten samlade jag på allt möjligt, stenar, skruvar, små burkar och biobiljetter. Något senare samlade jag på händelser och upplevelser, det gällde att ha prövat så mycket som möjligt eller varit där och där. Jag ville samla. Jag samlar fortfarande. Nu samlar jag på erfarenheter. Men vad händer med det samlade? Hur kan upplevelser bli till erfarenheter? Och hur kan man lyckas samla på sig något så viktigt och intressant? Erfarenheter skall ju inte likt biobiljetterna stoppas i en skokartong och in i ett skåp. Jag tror att erfarenheter växer när de sprids, blandas och låter sig slungas mot

andras erfarenheter. Det finns dock en paradox, subjektiviteten i erfarenheten hos den enskilde och delandet av erfarenheter...

Det finns alltid flera utgångspunkter och det är avgörande vad du väljer att se som utgångspunkt. Jag skulle kunna säga att en utgångspunkt är att min drivkraft ligger i ångest – då jag har ångest är jag som mest kreativ och får saker gjorda. Ofta innehåller verkligheten en dubbelhet. I varje val som görs, väljs också något bort och i denna process medvetande gör man saker för sig själv. Det är i valet ångesten gror men samtidigt också medvetandegörandet. Och så finns det andra drivkrafter som ligger bortom ångest. Eufori. Övertygelse. Kanske är det så att man är bra på vissa saker och att det gäller att hitta dom. Att drivkraften ligger i att finna det och våga se. Hur som helst, jag vågar påstå att jag inte är ensam med att tampas med dualiteter. Motstridighet kräver val och kanske ibland ångesten för att överleva.

Det finns inget som ger så mycket energi som kulturprojekt. Det finns inget som suger ut och tömmer mig så som kulturprojekt.

Jag vill kunna leva på det jag brinner för. Jag vill vara ekonomiskt oberoende.

Jag lyssnar. Jag är bra på att lyssna. Jag tjuvlyssnar. Jag pratar. Jag avbryter. Jag är bra på att inte lyssna.

Jag tror inte på beständighet. Jag tror på förgänglighet och förändring.

Ändå samlar jag. Jag bränner leran. Skärvor finns alltid kvar.

Jag vill vara själv. Jag vill vara tillsammans. Jag vill arbeta i grupp. Jag vill arbeta själv.

Jag ger inte upp. Jag är strävsam. Jag ger upp. Jag kan och är bra på att gå.

Jag ser. Jag kan blunda. Jag är blind.

Jag förstår. Jag förstår inte. Jag vill förstå.

Jag vilar i strömmen

En mer professionell sådan är likväl min utgångspunkt att jag driver en enskild firma, jag är keramiker, har varit anställd inom kommunal institution och har deltagit aktivt i olika ideella kulturprojekt. Ser då utsikten annorlunda ut ifrån den mer privata drivkraftens utgångspunkt i relation till den mer professionella? Jag vet inte. Men min erfarenhet är att i kulturprojekt är skiljeväggen mellan det privata och det professionella tunn. Ofta bygger det på att du har dig själv som insats. Projektet är en del av en själv. Det skulle innebära att man hela tiden offerar en bit av sig själv, avdunstar och amputeras, samtidigt som å andra sidan en ny fräsch blodtransfusion strömmar in i kroppen. Blir det då svårare att lyckas i kulturprojekt? Kan det vara en tillgång och hur i så fall? Om tesen är att det ofta i lyckade kulturprojekt handlar om saker som sällan kommer fram, ickemateriella resursers eller aspekters betydelse för att driva projekt. Då blir ju det subjektiva oerhört viktigt och intressant. Det är i det personliga som det blir intressant. Tänka, tro, tala, göra, uttrycka, handla – den konstnärliga drivkraften. Engagemang. Då blir utgångstenen att personliga berättelser är viktiga och behövs.

Jag har något som jag vill säga. Men jag kan inte bara säga det själv. Jag behöver fler skarpa ögon och röster. Jag behöver komplettera mig själv.

Det känns naturligt att vända mig ut till andra. Jag vet att vill lyfta upp kvinnors erfarenheter. Av identifikations skäl samt att jag under dessa två åren på kulturverkstan har saknat ett perspektiv från kvinnor. Jag vill påstå

att jag är på jakt efter någonting, jag vill skildra en process. Jag kan ta till hjälp vissa, av mig utvalda, människors egna texter och berättelser.

Fas 2, skissen

Jag hade i skissfasen storslagna planer på att antologins författare skulle komma från hela Norden. Att det dessutom skulle vara kvinnor med erfarenheter ur olika genrer och kulturella uttryck. Tankar som; jag kanske skulle kunna knyta till mig kontakt personer i de olika länderna snurrade runt i mitt huvud. Att försöka täcka ett brett fält släppte jag dock rätt snart. Jag var tvungen att utgå ifrån min intuition om folk jag ville ha med snarare än att de skulle representera en genrer – vilket ändå krockade med min bild av subjektiviteten.

Det resulterade att jag under november arbetade fram en grund ide, som jag presenterade för Nils Olsson, min handledare. Han var uppmuntrande och jag gick stärkt där ifrån. Det är också en bra bild av hur viktigt det är, i alla projekt, att bli bekräftad, att man är på rätt väg eller i alla fall inte helt fel ute.

Så började jag skissa på antologiiden. Mål och syfte tangerade varandra. Antologiprojektet har flera mål och delmål. Syftet med antologin är att inspirera andra och att själv få inspiration. Målet är att lyfta upp några kvinnors berättelser och reflektioner om erfarenheter att leda och arbeta inom konst och kulturprojekt. Ett mål är att antologin skall ges ut på ett förlag. Förhoppningen är också att den blir ett led i nätverksskapande. Lika viktigt är att den ska kunna komma att fungera som diskussionsunderlag och som kurslitteratur. I förlängningen bidrar detta till att det genereras fler reflekterande och driftiga kulturverkare. Delmålen är att de jag väljer ut för att skriva texter i antologin skall vilja skriva och också göra det. Ett annat delmål är att en disposition och utkast skall vara klart i juni 2001, samt att ett manus skall ligga klart för tryck i september.

Valet av formen, en antologi med tio olika texter, kommer ur min kärlek till berättelser och för en lust att pröva något nytt och för mig utmanande. Min litterära erfarenhet är liten. Förlagsvärlden är helt ny för mig.

"Herregud, vad ger jag mig in på?"

Det finns all anledning till nervositet. Hur skall jag gå till väga? Kommer jag klara av att skriva? Vad gör en redaktör? Vill någon skriva? Kommer iden att hålla? Hur skall jag finansiera antologin? Vilka vägar kan jag gå?"

Längtan efter berättelser vinner. De eggar fantasin och skapar inspiration. Berättelser har ett eget värde. Att jag vill ha just subjektiva berättelser beror på att jag anser att de innehåller en specifik kunskap och dramatik. En berättelse rymmer en kunskap och så mycket mer än vad som kan återges i tabeller. Jag anser att berättelsen är bäraren av ett vetande som inte låter sig förmedlas på annat sätt. Utgångskriteriet skiljer sig från många andra antologier. Jag har inte bett forskare att skriva. Jag ber utövre att skriva och ber dem skriva om de praktiskt levda erfarenheterna, även skuggorna kan vara med.

Fas 3, starten

Min startmetod (och även den fortsatta metoden) i arbetet med antologin var att hämta inspiration genom att ögna igenom andra antologier och söka artiklar och texter om projekt, projektledning och kultur. Samt prata, prata och prata med andra människor.

Under december skissade jag fram ett tankeutkast, ett brev och funderade kring vilka jag skulle ha med. Vad skulle jag ha för fokus. Del ett i det rent praktiska med starten var att finna människor som lockat och inspirerat mig. Människor jag valt ut på grund av deras arbete, personliga engagemang och sätt att hantera olika situationer och som kan bidra till antologins unika sammansättning som jag ville ge möjlighet att berätta och reflektera över sina egna erfarenheter. Jag skickade brev och kontaktade de jag ville ha med i antologin. Bokade in möten. Försökte att tänka på vad som motiverar dessa personer att medverka och försökte motivera för var och en. Tänkte kring hur de kan vara förebilder för andra.

Jag märker att människor blir smickrade av att jag vill att de skall skriva, de flesta tycker idén är bra. Mitt intresse för deras erfarenheter är grunden.

Behov av struktur och ordning blir tydligt i denna fas. Det är viktigt för mig för att ha koll. Även om det inte är många kontakter är det viktigt att veta vad som är sagt och när. Jag är inte proffs än, så jag måste handskas med detta än mer professionellt. Här landar jag i viktiga frågeställningar om trovärdighet och förtroendekapital. Hur får jag det och hur behåller jag det? Jag tänker att det går att dra förhållandevis generella slutsatser. Det handlar för det första om människor och enskilda personer. Om vad som känns rätt och hur man kommunicerar. Man skulle kunna kalla det kemi, samtidigt som det är subtilt och mer konkret skulle kunna omnämnas som psykologi, empati och förmåga att lyssna. Att rent konkret ta sitt arbete på allvar och handla därefter. Om man exempelvis har lovat att skicka kommentarer eller förtydliga vissa tankegångar, bör man göra detta direkt. Det handlar om att förtroende bottnar i att man litar på varandra. Ett lovat utkast skall komma då man lovat att det skall komma osv. Lättare sagt än gjort, men gör man det åtta gånger, gör det inget om man missar den nionde gången. Det omvända hade däremot varit problematiskt. Det kan låta både moraliserande och hurtigt men jag anser att det är tillräckligt viktigt för att ta upp.

På ett sätt kan det kännas som att jag är en låtsasredaktör. Jag vet ju inte hur man gör, vad som är kutym. Så jag finslipar det jag kan, övar upp en proffsighet på enklare saker. Jag för noggranna anteckningar om vad som är sagt, vet exakt gång och tur. Och jag improviserar. Jag lyssnar. Jag anar att grunden till att jag skall få tilltro och förtroende, delvis bygger på att jag är påläst, har koll och är intresserad. Och det är roligt.

Det finns en paradox i att ju fler saker man har på gång desto mer ordning krävs, vilket borde vara betungande. Samtidigt är det som om det är lättare att öka koncentrationen ju fler saker som pockar på just detta. Det blev tydligare av att jag parallellt med antologiarbetet var projektledare för en Kulturrådsträff på Lagerhuset. Att jag var med och planerade och arrangerade konferensen Konstiga företag, tillsammans med Nätverkstan och tre kursare; Lotta Lekvall, Pia-Mari Råihä och Victoria Trygg. Och att livet ju faktiskt pågår som vanligt. Upplevelsen av detta är att längtan efter att bara kunna ägna sig helhjärtat åt en sak inte är så stark. Att istället

uppfyllas av den inspiration och energi som det ger att ha flera bollar i luften. Det kräver dock att praktiska prylar och redskap finns till hands. Jag löste det genom att kopiera över min sambo, Jonas Lénbergs, filemakermall samt använde Nätverkstans Lars Lövheim som coach under ett övningstillfälle. Rent krasst uttryckt så hade det inte gått (eller i alla fall blivit hemskt mycket krångligare) utan filemakerregistret – som nu känns som en av mina bästa vänner. Jag har 23 namn, aktuella adresser, telefonnummer osv. Men det viktigaste av allt är utrymmet för anteckningar. Jag för in varje samtal eller mail korrespondens med en kortfattat notering över det viktigaste som sades, så att jag kan gå in och titta tex. när jag skall höra av mig igen, vad vi sa eller bestämde sist osv. Slutsatsen här blir alltså att försöka se till att det rent praktiska arbetet underlättas, där det kan underlättas. Det kommer ändå alltid upp oväntade saker i sista stund.

Fas 4, längtan efter att vara fler

En insikt är att det är viktigt att omge sig med inspirerande och kloka människor. Människor som tänker annorlunda. Inget blir så bra som när man är fler. Visst, hade jag klarat av arbetet – men inte blivit lika stimulerad. Och att få ett stöd, när något känns svårt, eller man får ett avslag – då är det bra att någon annan vänder och vrider resonemanget. En egenskap som behövs är mod. Det ligger ju ett hot inbakat i att släppa in någon annan. Idén blir inte längre bara min, jag kanske måste kompromissa, jag kanske måste inse att det jag tyckte var självklart inte var självklart. Det finns en lockelse i att få hela äran själv, vetskapen av att man har klarat av någonting på egen hand. Men min övertygelse är dock att det ger mer än vad det tar att låta både sig själv och idén centrifugeras några gånger. Jag vågar påstå att ett projekt, i synnerhet kulturprojekt, i sig själv bygger på flera aktörer och flera sammanhang. Det finns dock prestige i att säga att det är ett enmansprojekt. Om fokus ligger på ambition istället för prestige tror jag att man kommer längre. Det behövs en ledare och visionär, men det måste finnas fler. Det är i bollandet kring olika aspekter som det kan bli ännu intressantare.

Min ide var också att sprida arbetsbelastningen. Att både använda handledare och referensgrupp. Jag tror att det är bra att dela på ansvarsfördelning. Jag känner ett stort förtroende för min handledare, Nils Olssons kompetens. Samtidigt knöt jag till mig en arbetsgrupp, som består av Mia Lövheim och Ylva Gustafsson. Båda med stor vana att hantera och läsa text och med andra erfarenheter än jag. Vi lade upp en plan, som gick ut på att ses ungefär var tredjevecka för textgenomgång och bolla idéer. Detta resulterade att de alla stod fria från varandras arbete – men kunde koncentrera sig på det de är bäst på och förhålla sig friare till text och ansvar.

Senare har även Håkan Westesson kommit in i projektet och arbetar med layouten. Det var i detta skede jag också blev sporrad att komma på en titel. Han behövde något att utgå ifrån.

Att ta tillvara på tillfällena som kommer upp. Återigen input utifrån. Jonas har just kommit hem från England! Förutom favorittobaken hade han med sig en trädgårdsbok tillbaka. Bläddrandes i den föddes titeln. Labyrint. Vissa av de engelska trädgårdarna ser ut som labyrinter. Antologin behandlar ingångar, utgångar, olika vägar i kulturprojekt. Min tanke är att det inte bara finns en väg... eller kanske finns det bara en väg för oss som enskilda

individer, och att det gäller att hitta den. Men i vilket fall som helst är det inte samma vägar vi måste gå ofta finns det blindgångar, massa stigar och möjligheter... Ja, labyrint får det bli.

Fas 5, finansiering och förlag

Det är svårt, på många plan, med finansiering av kulturprojekt. I kulturprojekt brottas man ständigt med ekonomiska problem, många goda idéer förverkligas aldrig. Mitt dilemma, vilket säkert skulle kunna antas generellt, ligger i en slags grundkänsla kring att jag både vill kunna ta betalt för tjänster och att kunna ge betalt för utfört arbete; och att samtidigt nästan alltid sakna finansiering till det. Viktiga reflektioner, som ständigt kommer upp, kretsar kring det personliga engagemanget och hur mycket man kan slita på folks välvilja. Otroligt mycket bygger på ideella insatser. Att vilja ta och ge betalt, men att inte kunna det, är därför en motsättning att brottas med. En insikt, som skulle kunna utnyttjas, är den om att människor som brinner och tror på något, kan användas. Att de ofta ställer upp för den goda sakens skull. Frågor man bör ställa sig är: Var sätter man sin egen gräns och när hjälper man andra att sätta deras gräns?

... nu har jag mailat tillbaka texten igen, det blir tredje rundan... och det kommer säkert att behövas fler... hur många gånger till kan jag med att be? Finns det någon gräns i hur många varv man kan göra gratis, bara för att det är kul och att det känns angeläget... Det börjar kännas pinsamt. Den känslan är inte kul....

För mig blev detta tydligt i och med att ambitionen är att jag vill arvoda de som skriver i antologin. Likaså ett mindre arvode till textgrupp och andra inblandade. Det handlar i detta lilla projekt mer om ett symboliskt värde än ett egentligt belopp som skulle täcka den tid och energi som är nerlagd. Så jag arbetade med en mycket skissartad budget och tidsplan. Jag mailade till Kulturrådet, som inte var intresserade av att hjälpa till. Jag sökte de få stipendier jag tyckte mig kunna söka. Kollade upp journalist- och författararvode och försökte till och med NUTEK. Det finns hundratals aspekter att ta hänsyn till när det gäller ansökningar till fonder och för stipendier. I grunden beror det mycket på hur mycket tid man är beredd att lägga ner. Att ta reda på vilka som har blivit beviljade tidigare och varför, vad de olika kriterierna är. Det är att väga trovärdighet och ärlighet mot att samtidigt vinkla och modifiera projektet så att det skall vara lockande för just den eller den fonden. Att slipa och skriva om och ha gott om tid på sig. Hur orkar man? De flesta gör inte det. Men har man en gång fått, är det lättare att skriva en bra ansökan igen och även om det tar mycket tid att ta reda på så mycket som möjligt innan – så lönar det sig alltid i slutändan.

Men avslag och brist på pengar för ändå med sig ett kreativt tänkande kring andra lösningar. Kerstin Aronsson på Anamma kom med tipset att i förhand försöka sälja in boken på några ställen. Rent hypotetiskt skulle man kunna säga att om jag kan få kontrakt på femställen som köper hundra böcker var för hundrakronor (= 50 000 kr) - då skulle det vara lättare för ett förlag att säga ja och i slutändan skulle det ge ersättning åt författarna. Kan jag dessutom lyckas med att få in intresseanmälningar i förväg, av människor som är intresserade av att köpa boken, ökar chanserna ännu mer.

Jag konstaterade att min antologi skulle bli ett särtryck av något slag. Alla frågor kring förlagsvärlden kommer upp. När är det dags att ta kontakter?

Skall man ta reda på så mycket som möjligt först och höra sig för eller skall man vänta tills man har något helt färdigt? Risken är att man, om man lämnar in ett halvfärdigt utkast, faktiskt gallras bort direkt. Förlagen översvämmas av manus. Deras behandlingstid är lång. Det finns således för- och nackdelar med båda valen. Det är en balansgång mellan vilka förlag som överhuvudtaget skulle vara intresserade av just det tema eller den genre boken rör sig i. Frågor som om man skall vända sig till stora eller små förlag och när man skall ta kontakt. En annan fråga är också: Vilket förlag vill man bli förknippad med? Kanske kan man också här tänka på andra kreativa lösningar. Att hitta andra distributionsvägar. Kanske kan man i det här projektet, knyta antologin till ett sammanhang hos Nätverkstan och att man distribuerar en mindre upplaga via dem? Eller använda sig av modernare teknik som print on demand?

Det är tydligt att frågor kring trovärdighet, erkännande och förtroendekapital är som en bumerang. Allt man gör kommer tillbaka. Och hur får jag det och hur behåller jag det? Egentligen kan det ju grundas i samma aspekter som jag tog upp i relation till de som skriver. Samtidigt så finns det en svårighet i att om man själv inte är ett namn, hur kommer man fram då? Hur kan man tro att någon vill satsa på ett blankt kort? Hur mycket skall man lobba för sin ide? På den första kursen på Kulturverkstan fick vi höra att det gällde att mingla och vara på rätt plats vid rätt tid, och det ligger något i det – att hålla sig framme, för att kunna greppa och greppas om situationer uppstår. Samtidigt än mer genom att visa resultat på sin egen förträfflighet men även sina egna brister, att kunna ta tillvara hela sig själv i en kombination. Jag har reflekterat kring värde och kvalitet. Vad är det? Både i relation till de inkomna texterna och kring vad jag vill ha för värde.

Fas 6, texter

Belöningen i ett projekt ser olika ut. Man kan få åtnjuta fler belöningar om man har många delmål. För mig har varje gång då det har kommit in ett nytt utkast text varit en belöning både rent fysiskt och mentalt. Det har medfört förnyad energi – som har i sin tur varit gott för projektet.

Alla texterna som kommer in är personligt generösa och intressanta! Samtidigt är de väldigt olika. De håller olika kvalitet och jag märker att de som skriver har olika skrivvana. De skildrar attityder, villkor och erfarenhet. De inbjuder till mer eller mindre intressant läsning. Jag är tvungen att konfrontera min egen redaktörsroll. Hur har jag formulerat uppdraget? Hur tydlig har jag varit med de teman jag vill att de belyser? Frågeställningarnas dilemma: det är så mycket intressant och vad är kärnan? Kanske har de hittat ett mycket intressantare spår? Men jag naggar också min egen tilltro till idén, till skrivandet: Alla dessa personer, som är så verbalt uttrycksfulla och reflekterande över sina erfarenheter... Det är större skillnad än vad jag anade mellan att behärska ett litterärt skrivande och det talande ordet. Och ja, så här i efterhand är det ju självklart. Varför är det så lätt att glömma sådana självklarheter när man är uppfylld av annat? Så jag får läsa om. Ställa frågan: Vad var det jag ville nu igen? Vad vill jag ha ut? Och jag påminner mig själv om att mål kan ändras och att andra aspekter kan vara än mer intressanta, att inte låsa fast sig i för hårda ramar. Strävan efter att locka fram intressanta texter och viljan att i mitt eget ordflöde hitta något som stannar kvar. Hur får jag bort skitsnack, självklarheter, banaliteter och ytliga kommentarer? Hur gör jag min tanke intressant; även om den inte är ny?

Ord kan bli fattiga, innehållslösa och ointressanta. Ord är ju alltid ungefärliga, det beror på hur vi tolkar dem. Kanske handlar det om att jag också utvecklar mitt seende för text. Vad är intressant? Vad håller? Vad behövs utvecklas och gå in djupare på? Kan jag avgöra det? Vad var min utgångspunkt nu igen? Vad vill jag komma åt? Och spretigheten... det är ju den jag tror är nödvändig och samtidigt frågan: kommer jag, med min inledning, lyckas att knyta ihop dem med en röd tråd?

Hur förvaltar och skapar man ambitioner? Jag tror att ett av svaren är kommunikation. Det visar sig i kommunikation, med dig själv som individ, vad du har för ambition och mål, om kvalité i projekt, om karriär, om livet, vad du vill och hur man skapar och förvaltar dessa. Jag tror att det handlar om hur du belönar dig själv och också hur man i samvaro och samtal med andra växer och ändrar och modifierar sina ambitioner. Man behöver hjälp att förvalta sina ambitioner.

Det är inte bara genom berättelserna som de skickar som vi kommunicerar. Vi kommunicerar hela tiden. Det är dubbla utmaningar. Jag både ringer och mailar och skriver, för att blanda nyanser och känslan i samtalstonen. Att känna av och träffa rätt. Det är så fantastiskt roligt. Vilken generositet i möten och samtal!

Arbetsmaterialet till antologin består hittills av ett filemakerregister (med tjugotre namn, fakta, datum, uppgifter om telefonsamtal, överenskommelser, kontakter, kommentarer osv.) Hundraåttiofva mail i ”antologi - in korgen” och tvåhundra nittiofyra mail i ”antologi- utkorgen”, samt sex texter – varav det till vissa finns två till tre utkast före. Tre minnesanteckningar från intervjuer, trettio brev med kommentarer. Dessutom fem textmöten, sex handledarsamtal, hundra lappar och kladdiga noteringar och en malande hjärna och ett bultande hjärta.

Fas 7, redaktörsarbete

Redaktörsarbetet var en helt ny roll för mig. Men den kan gott och väl gestalta en del frågor som kommer upp i projektledning överlag. Det handlar om både makt och otrygghet. Att både vara auktoritär och samtidigt ödmjuk. De kommunikativa aspekterna har varit ledande, att man som ledare lyssnar, ser och försöker förstå. Man kan inte vara en bra ledare om man inte ser och lyssnar. Samtidigt så måste man vara solklar i det man själv vill och leda visionen framåt. Är man det inte för stunden, så tror jag att man vinner på att inte låtsas om sin tveksamhet. En ledare som är tveksam gör andra tveksamma. Självklart måste det finnas en ärlighet och öppenhet till att visa sig mindre stark ibland. Men det är viktigt att ställa frågan: Varför leder jag? Man blir utsatt. Folk hoppar av. Man får acceptera att folk sätter gränser. Om viss övertalning eller lirkning är på sin plats får man känna av från person till person. Det är ofta lättare att tjata med sig någon som man har byggt upp en relation till än någon ny och än så länge främmande person. Samtidigt som man själv givetvis kan säga att det var synd att det drabbade mig. Prioritering är ett annat nyckelord. Jag satt till exempel och renskrev minnesanteckningar från tre intervjuer i kanske åtta timmar. Dessa anteckningar skall ju inte användas utan agerar bara som mitt eget stöd, så frågan är om det inte var lite fel prioriterat?

Rent praktiskt konfronterades jag med hur viktigt det är med en fungerande arbetsplats, i avsaknaden av en sådan. Vad som fungerar är förstås subjektivt och olika. Om många samtal skall ringas behövs en plats för att

östört kunna göra de viktiga samtalen. En annan dag kanske det går bra att sitta på biblioteket eller att boka in möten. Improvisera och balansera... jag övar fortfarande.

Jag blir så trött, avsaknaden av en arbetsplats känns betydande för projektets framskridning. Jag kan inte sitta och arbeta på Kulturverkstan eller Nätverkstan – där finns ingen arbetsplats åt mig. Jag löser det genom att använda släkt och vänners lägenheter då de är på jobbet – men där har jag inte allt material. Jag försöker därför arbeta hemma... men det är mer kaos än bra. Mozart, min katt, lägger sig – visserligen så där skönt och harmoniskt, som inger mig lugn - utsträckt över tangentbordet, när jag flyttar honom hittar han raskt en annan plats på mitt papper som jag just nu använder som underlag. Faxen ringer, men ingen kan faxa för Jonas sitter uppkopplad på nätet. Vem skall ha rätt till telefonkabeln mest? Vems arbete är viktigast just idag? När jag pratar i telefon blir han störd och omvänt likadant. Våra skrivbord står mitt emot varandra med cirka två meter emellan. Det var den enda möbleringsvägen. Vi försöker tänka kreativt. Vi varvar dagar. Vissa förmiddagar är hans och vissa är mina... Men det sliter...

Förmågan att vara öppen för det oförutsägbara är bra om man har, det är en svårdefinierbar form av intuition. Som nybörjare på ett specifikt område måste man improvisera hela tiden. Där handlar det om mod och lek. Drivkraften är på ett sätt strävan i kombination med lusten. Strävan efter att komma lite till, lite längre, att utvecklas. Det handlar om att hantera motgångar, att öva och öva. För att misslyckas måste man ha mod att våga slänga sig ut. Att ta makten över sitt eget liv och på så sätt känna in, sätta gränser och fatta egna beslut.

Fas 8, sammanfattande reflektioner

Min utgångspunkt var min ide om att genom berättelser kunna lyfta fram diffusa aspekter som är svårfångade, men viktiga i drivandet av projekt.

Mycket av det jag har lärt mig under min praktikperiod handlar om att möta människor och om lust och vilja att kommunicera. Jag har blivit mer medveten om ord och text. Härfina nyanser betydelse. Jag har garderat mig, genom att maila rätt konkreta saker och frågeställningar. När det har handlat om att tala om mer subtila aspekter, har jag tagit dessa via telefon eller genom att träffas. Där det finns en större möjlighet att ändra riktning och fånga upp tankar och nyanser.

Jag har genom konkreta situationer konfronterats med mina egna svagheter och styrkor. I det har jag lärt känna mig själv mer, vilket ju alltid är en tillgång. Om man skall leda ett projekt är det också bra om man skaffar sig, förutom kunskap om sig själv, kunskap om de andra som är med i projektet. Ibland är det inte alltid så viktigt vad de har gjort utan vad de har upplevt och deras berättelser. Det gör att man delvis kan vara förberedd på konflikter, att handskas med oförutsedda händelser. Ensam har man begränsningar. Min övertygelse är att det bara är genom att ta in andra som projektet kan tänjas, stramas och utvecklas till något verkligt intressant.

Det finns en utmaning i att våga delegera ansvar, att ta in andra i projektet. Så här i rapportens sista fas vill jag också understryka att faserna flätats samman och går in i varandra. Det vill säga att inget är statiskt. Mål

omdefinieras, ramar ändras – ja, när man arbetar i kulturprojekt, är det en förutsättning att kunna och tycka att det är kul att agera i en föränderlig situation.

Min erfarenhet är att oförutsedda aspekter och även begränsningar skapar en aldrig sinande kreativitet, i projektets krav på framskridande. Det praktiska omständigheter som begränsar och framtvingar kompromisser, eller gör att man tvingas komma på en lösning som man kanske inte såg från början. Då det initialt bara går att förutse lite om projektets fortskridande och förutsättningar, gäller det att försöka att fokusera på det som går att styra. Att inte ödsla energi på sådant som med all säkerhet kommer att förändras under projektets gång. Det är däremot oerhört avgörande att styra det man kan styra och att underlätta det praktiska arbetet. Generellt kan man säga att begränsningarna är själva orsaken till slutproduktens unika form. Det vill säga det finns en egennytta i att vara öppen för förändring. Det handlar inte om "att vända kappan efter vinden" utan en avvägd flexibilitet vars grundval snarare är en tydlig vision. Jag tror innehållandet av ständigt nya förutsättningar och den kreativa processens möjligheter är en form som kan vara ett kännetecken för kulturprojekt.

Slutsatsen, så här in en bit i projektet, är att berättelser är en god form för att dela och komma åt erfarenheter. Det handlar inte så mycket om att skapa mallar utan snarare att dela, känna igen sig i eller reflektera kring. Samtidigt är det oerhört svårt. Alla berättelser kommer inte till sin rätt i skrivande form. Jag känner en brist i denna rapport genom har jag valt av hänsyn till de involverade samt att texter ej finns publicerade att konsekvent inte delge mail korrespondens eller deras berättelser – vilket jag så här i efterhand tror hade gett en bättre bild.

Jag tror också att antologin med sina berättelser kommer att kunna lyfta upp olika aspekter på ett inspirerande sätt. Om jag blickar framåt, och allt går som beräknat, så kommer antologin förhoppningsvis att vara klar för tryckning till hösten.

Antologifakta

Antologin kommer att innehålla tio texter. Det är berättelser som tar utgångspunkt i egna erfarenheter och olika teman; som kommunikation, inspiration, tvivel, konflikthantering, om att vända svaghet till styrka och andra intressanta aspekter.

Urvalet av textförfattarna är människor som jag valt ut på grund av deras arbete, personliga engagemang och sätt att hantera olika situationer. Människor som inspirerat mig och som kan bidra till antologins unika sammansättning. De utvalda är:

Pia Arke – (f. Grönland) Konstnär, Köpenhamn, Danmark
 Kitti Briksby – textil designer, pedagog m.m. Köpenhamn, Danmark
 Maria Jacobson – Journalist, Nätverket "Allt är möjligt", Göteborg, Sverige
 Cecilia Nelson – Konstnärligchef, Lunds Konsthall, Lund, Sverige
 Kerstin Nerbe – Musikchef och dirigent på Folkoperan, Stockholm, Sverige
 Bera Nordal – (f. Island) Konstnärligchef, Malmö Konsthall, Malmö, Sverige.
 Kirsten Bonnen Rask – Dramaturg, Köpenhamn, Danmark
 Petra Revenue – dramatiker, regissör, Teater Trixter, Göteborg, Sverige
 Pirkko Siitari – Konstnärligchef, Helsingfors Fotografiska Museum, Finland
 Eva Schølberg – Konstnär, Blommenholm, Norge

Medarbetare:

Ylva Gustafsson, redaktör på tidskriften Ord&Bild – är med som textläsare
 David Karlsson, styrgruppen NV & KV – är med som mentor
 Mia Lövheim, religionssociolog på Uppsala Universitet – är med som textläsare
 Nils Olsson, Nätverkstan och tidskriften Glänta – är med som handledare
 Håkan Westesson, Kulturverkstan – är med och arbetar med bokens layout

Intressetalong

Intresse anmälan

namn _____

företag/utbildning _____

e-post _____

telefonnummer _____

adress _____

Jag är intresserad av att köpa _____ stycken exemplar av antologin "Labyrint", när den kommer i tryck.

Talongen sänds till: Sofia Åhrman, Ärlegatan 6 A, 414 57 Göteborg. Det går lika bra att göra en intresseanmälan via mail: sofia.ahrman@kulturverkstan.net